

Реалізація плану проведення додаткових заходів з імунізації населення (ДЗІ) проти кашлюка, дифтерії та правця в Кіровоградській області (2024 р.) серед працівників освіти Кіровоградської області

Державна установа «Кіровоградський
обласний центр контролю та профілактики
хвороб МОЗ України»

Надія Оперчук

Кропивницький, 2024

Показники охоплення щепленнями проти кашлюка, дифтерії, правця

Протягом останніх десяти років показники охоплення щепленнями проти кашлюка, дифтерії, правця, відповідно до Календаря профілактичних щеплень в Україні, були недостатніми для забезпечення епідемічного благополуччя в країні.

На початок 2024 року в Україні близько **60 тисяч дітей** (старших 1 року) **взагалі** не щеплених проти дифтерії, кашлюку та правцю.

Понад 200 тисяч дітей - не отримали ревакцинацію відповідно до віку.

На ревакцинацію проти дифтерії, правцю підлягає **понад 1,5 млн. дорослих осіб.**

Показники охоплення щепленнями проти кашлюка, дифтерії, правця

Відсутність у дітей щеплень проти кашлюку в Україні стало причиною різкого росту захворюваності.

За 9 місяців 2024 року зареєстровано 6 355 випадків кашлюку, що у 20 разів більше ніж за аналогічний період 2023 року. Померло 2 дітей віком до 1 року.

В країні існує ймовірність зростання захворюваності на дифтерію та правець.

За 9 місяців 2024 р. в Україні:

- 1 випадок дифтерії у 73-річної жінки, яка померла;
- 9 випадків правцю у Черкаській, Івано-Франківській, Вінницькій, Миколаївській, Одеській та Чернівецькій областях.

У Львівській області за життя 12-річної дівчинки, яка захворіла на правець, дотепер борються лікарі.

Рівень охоплення плановою імунізацією населення Кіровоградської області та України за 2023 рік

Кіровоградщина має стабільно високі показники імунізації щодо кашлюку, дифтерії та правця за останні роки.

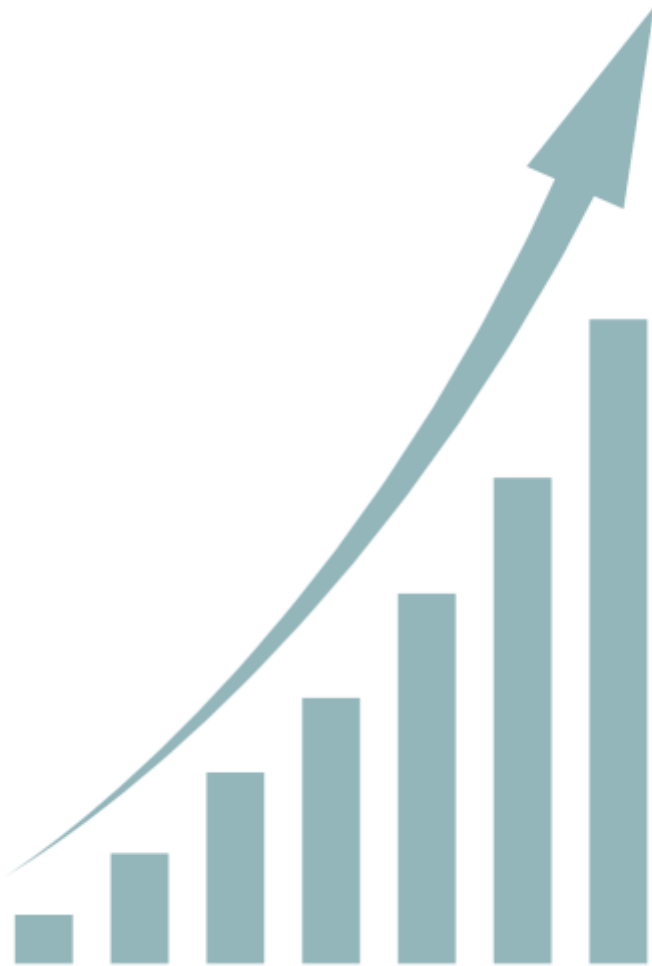
Але по жодному з антигенів не було досягнуто показника 95%, необхідного для створення колективного імунітету щоб забезпечити захист населення від спалахів та епідемій.

Вид щеплення	Область %	Україна %
<u>Вакцинація дітей до 1 року:</u>		
проти дифтерії, кашлюка, правця	87,5	83,4
<u>Ревакцинація дітей у віці 18 місяців: АКДП</u>	85,0	82,7
<u>Ревакцинація дітей в 6 років: АДП</u>	70,2	70,9
Ревакцинація проти дифтерії та правця в 16 років	78,0	78,3
Ревакцинація дорослого населення проти дифтерії та правця	41,5	52,0

Рівень охоплення плановою імунізацією населення Кіровоградської області та України за 10 місяців 2024 року

Вид щеплення	Область %	Україна %
<u>Вакцинація дітей до 1 року:</u>		
проти дифтерії, кашлюка, правця	81,0	68,4
<u>Ревакцинація дітей у віці 18 місяців: АКДП</u>	75,9	66,5
<u>Ревакцинація дітей в 6 років: АДП</u>	71,8	61,1
Ревакцинація проти дифтерії та правця в 16 років	75,0	61,0
Ревакцинація дорослого населення проти дифтерії та правця	58,2	50,6

Епідемічна ситуація з кашлюка в Кіровоградській області

Кіровоградська область: 2021, 2022, 2023 рр. – випадки кашлюка не реєструвалися.

В березні 2024 р.: перший випадок у 5-ти місячної дитини з Голованівського району (не щеплена, через тимчасові медичні протипоказання).

Станом на 01.11.2024 р. в області 87 випадків кашлюка, в т.ч. 79 дітей. Серед захворілих - 12 дітей зовсім не щеплені; 55 дітей не мають щеплень за віком або імунізовані з порушенням Календаря;

Кашлюк

Кашлюк – це бактеріальне інфекційне захворювання, яке вражає тільки людину.

Хвороба легко поширюється, в основному повітряно-крапельним шляхом, при кашлі та чханні.

Захворювання провокує запальні процеси у верхніх дихальних шляхах та нападopodobний спазматичний кашель.

У дітей раннього віку хвороба має особливо тяжкий перебіг, із багатьма ускладненнями та тяжкими наслідками, такими як пневмонія та зупинка дихання.

Дітям згідно з Національним календарем профілактичних щеплень, вакцинацію від кашлюку проводять в 2 місяці (I доза), в 4 місяці (II доза), в 6 місяців (III доза) та в 18 місяців ревакцинація (IV доза).

Дифтерія

Дифтерія – гостре бактеріальне інфекційне захворювання, яке характеризується ураженням верхніх дихальних шляхів, інтоксикацією та ускладненнями з боку серця, нирок та нервової системи.

Хворіють як діти, так і дорослі, які не мають щеплень або не одержали повну їх кількість.

Смерть настає від задухи, коли плівки перекривають дихальні шляхи та не дають дихати.

Навіть попри вчасне лікування близько 20 % невакцинованих хворих помирають.

Кіровоградська область: останні випадки дифтерії у 2007 році – 3 вип. (захворіло 2 дорослих (м. Світловодськ та м. Олександрія) та 1 дитина (м. Олександрія).

Нажаль, один із випадків закінчився летально (58-річний мешканець м. Світловодська).

Правець

Правець (Стовбняк) - гостра інфекційна хвороба, спричинена бактерією, яка виділяє потужний токсин, вражає нервову систему і призводить до сильних болючих м'язових спазмів (судом).

Захворіти на правець можна, якщо збудник потрапить через пошкодження шкіри: рани, порізи, опіки, укуси тварин, травмування гострими предметами, уламками деревини.

Наприклад, дитина може інфікуватися, поранившись цвяхом, який забруднений ґрунтом.

Смертність від правця досягає 25–80 %.

Кіровоградська область: останній випадок правцю у 2013 році (49-річний чоловік з Онуфріївського району, с. Омельник (помер)).

Єдиним засобом попередження дифтерії та правця є профілактичні щеплення. Вони забезпечать стійкий імунітет і будуть ефективними лише у випадку здійснення своєчасної ревакцинації кожні 10 років.

Проведення додаткових заходів з імунізації (ДЗІ) проти кашлюку, дифтерії та правця в Кіровоградській області

ВАКЦИНАЦІЯ ПРОТИ ДИФТЕРІЇ, ПРАВЦЯ ТА КАШЛЮКУ:

За ініціативи Міністерства охорони здоров'я Центр громадського здоров'я та обласні центри контролю і профілактики захворювань, за підтримки ВООЗ та ЮНІСЕФ, з 1 серпня 2024 року розпочали додаткові заходи з імунізації проти кашлюку, дифтерії та правця. Додатковий раунд з імунізації триватиме до кінця року.

Проведення додаткових заходів з імунізації (ДЗІ) проти кашлюку, дифтерії та правця в Кіровоградській області

- Проведено засідання державної комісії ТЕБ та НС, протокол № 4 від 17.06.2024
- На виконання розділу II пункту 4 протокольним рішенням позачергового засідання регіональної комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій Кіровоградської обласної військової адміністрації від 01.07.2024 року № 17 затверджено «План проведення додаткових заходів з імунізації населення проти кашлюку, дифтерії та правця в Кіровоградській області у 2024 році».

Метою Плану передбачено охоплення щепленнями проти кашлюку, дифтерії та правця підлягаючого контингенту, а саме: 90-95% діти від 1 року і старше, підлітки та не нижче 80% - доросле населення.

Проведення додаткових заходів з імунізації (ДЗІ) проти кашлюку, дифтерії та правця в Кіровоградській області

Проведено мікропланування додаткових заходів з імунізації проти кашлюка, дифтерії та правця в 2024 році.

За попередніми розрахунками в області визначено підлягаючих на щеплення:

- дітей від 1 до 6 років 11 місяців 29 днів які не отримали щеплення 7 564;
- діти 7 років та старше 1 102;
- дорослі 20 726;
- Всього 29 392 особи.

Напередодні 1 вересня Міністерство охорони здоров'я України, Міністерство освіти і науки України, Дитячий фонд ООН (ЮНІСЕФ) та Бюро ВООЗ в Україні зробили [спільну заяву](#) щодо важливості профілактичних щеплень, тому що тисячі українських дітей повертаються до очного навчання.

Імунопрофілактика від інфекційних захворювань захищає не тільки вакциновану дитину, а й дітей, які через медичні протипоказання не можуть мати щеплень.

Школа та колективи, в яких навчаються діти, має бути безпечним середовищем для всіх учасників навчального процесу.

Це питання індивідуального захисту для кожної дитини від хвороб, яким можна запобігти вакцинацією.

Виконання протоколу позачергового засідання регіональної комісії з питань ТЕБ та НС Кіровоградської ОВА від 01.07.2024 № 17

З метою прискорення темпів реалізації Плану додаткових заходів з імунізації населення проти кашлюка, дифтерії та правця в Кіровоградській області у 2024 році, особливо підлягаючих контингентів – **працівників закладів освіти**, управлінням освіти Кіровоградської міської ради були надані списки нещеплених співробітників. Близько 1000 працівників освіти бажають отримати щеплення проти дифтерії і правця в 40 закладах освіти. На 15.11.2024 р. щепилися біля 300 осіб.

Кіровоградським обласним центром контролю та профілактики хвороб спільно з КНП «ЦПМСД №1 м.Кропивницького» КМР», КНП «ЦПМСД №2 м.Кропивницького» КМР» та КНП "Амбулаторія загальної практики-сімейної медицини" Кропивницької МР" у жовтні-грудні будуть проведені щеплення проти дифтерії та правця працівникам закладів освіти міста Кропивницького згідно розроблених та затверджених «Планів Логістичних маршрутів проведення додаткових заходів з імунізації проти дифтерії та правця в закладах освіти».

Дякуємо за проведenu роботу медикам та освітянам.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про захист населення від інфекційних хвороб

Протипоказання до вакцинації встановлює виключно лікар.

Особливо напередодні епідсезону питання імунопрофілактики вимагає посиленої уваги з боку лікарів, освітян та батьків щодо обов'язкових щеплень, які діти мають отримати за віком та які передбачені [Національним календарем профілактичних щеплень](#).

Крім того, для зручності батьків школярів цього року [затверджена єдина форма медичної довідки](#), яку видає сімейний лікар для зарахування дитини до закладів освіти всіх рівнів. Відтепер немає потреби проходити огляд у декількох лікарів, займати черги та отримувати довідки різної форми. Для вступу дитини до будь-якого закладу освіти видається уніфікована довідка № 086/о, відповідно до вимог Наказу МОЗ від 25.07.2023 №1351 «Про організацію медичних оглядів дітей та інших осіб для зарахування їх до закладів освіти, дитячих закладів оздоровлення та відпочинку».

Форма первинної облікової документації № 086/о

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства охорони здоров'я України
14 лютого 2012 року № 110

(у редакції наказу Міністерства охорони
здоров'я України
від _____ 2023 року № _____)

Найменування міністерства, іншого органу виконавчої влади, підприємства, установи, організації, до сфери управління якого належить заклад охорони здоров'я Найменування та місцезнаходження (повна поштова адреса) закладу охорони здоров'я, де здійснюється форма Код за ЄДРПОУ	МЕДИЧНА ДОКУМЕНТАЦІЯ
	Форма первинної облікової документації № 086/о ЗАТВЕРДЖЕНО Наказ МОЗ України

Продовження форми № 086/о

Медична довідка
(витяг з медичної картки амбулаторного хворого)

Вид медичного огляду: попередній/профілактичний (потрібне підкреслити)

від "___" "___" 20___ року

1. Видана _____
(найменування і адреса закладу, що видав довідку)

2. Вид закладу освіти, куди подіється довідка: _____

3. Прізвище, ім'я, по батькові
(за наявності): _____

4. Стать чоловіча – 1; жіноча – 2 5. Дата народження [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ]
(число, місяць, рік)

6. Місце проживання особи: _____

7. Перенесені захворювання: _____

8. Об'єктивні дані і стан здоров'я особи на дату обстеження : _____
Лікар, який надає первинну медичну допомогу: _____

Інші лікарі-спеціалісти: _____
_____
_____
_____
_____
_____

9. Дані лабораторних досліджень _____

10. Дані інших досліджень _____

11. Профілактичні щеплення (вказати дату) _____
_____
_____
_____

12. Лікарський висновок _____
_____
_____

Підпис особи, яка заповнила довідку _____
Підпис керівника закладу охорони здоров'я _____

М.П.
(за наявністю)

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про захист населення від інфекційних хвороб

Стаття 15 Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб» від 06.04.2000 року №1645-111: Прийом дітей до виховних, навчальних, оздоровчих та інших дитячих закладів проводиться за наявності відповідної довідки закладу охорони здоров'я, в якому дитина перебуває під медичним наглядом.

Довідка видається на підставі даних медичного огляду дитини, якщо відсутні медичні протипоказання для її перебування у цьому закладі, а також якщо їй проведено профілактичні щеплення згідно з календарем щеплень і вона не перебувала в контакті з хворими на інфекційні хвороби або бактеріоносіями.

Дітям, які не отримали профілактичних щеплень згідно з календарем щеплень, відвідування дитячих закладів не дозволяється.

Забезпеченість та зберігання медичних імунобіологічних препаратів

В Кіровоградській області доступні всі вакцини для надолуження пропущених щеплень, як для дітей, так і для дорослих проти дифтерії, правцю та кашлюку, які постачаються до закладів охорони здоров'я, та надаються безоплатно всім громадянам України.

Станом на 01.11.2024 залишок вакцини становить:

АКДП – 15 373 доз, країна виробник Індія, т.п. 31.05.2025 та 30.09.2025р

АДП – 2 379 доз, країна виробник Індонезія, т.п. 09.05.2026р

АДП-М – 10 010 доз, країна виробник Індія, т.п. 30.11.2025, 30.09.2026 та 31.07.2027р

Також 19.11.2024 очікується від Міністерства охорони здоров'я додаткова поставка вакцини – 42 600 доз.

Всі імунобіологічні препарати зберігаються на Центральному складі з дотриманням умов «холодового ланцюга» в спеціалізованому прекваліфікованому ВООЗ холодильному обладнанні.

Обладнання для забезпечення «холодового ланцюга»

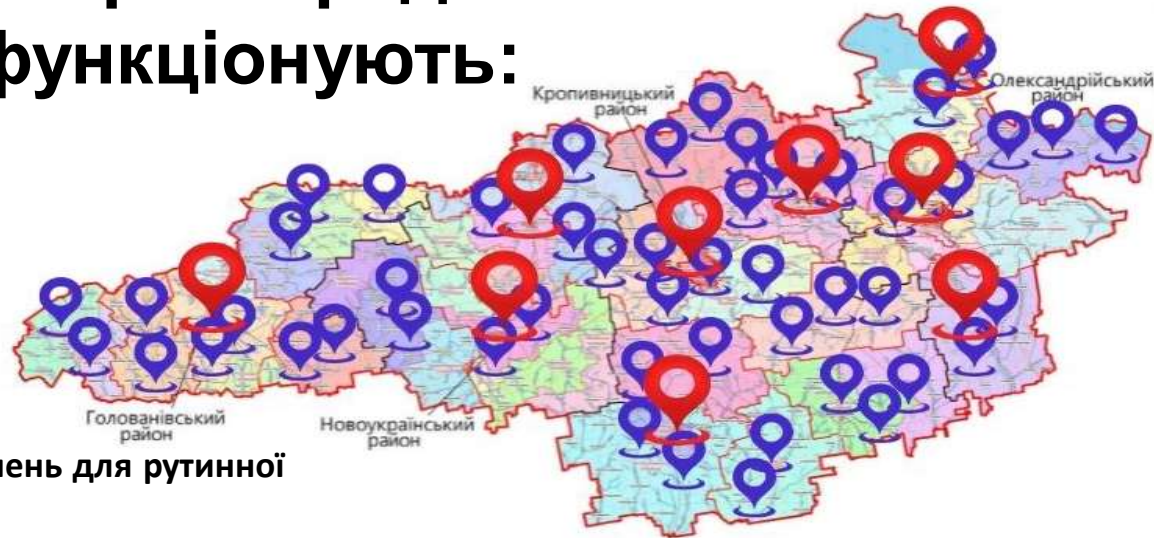
Для забезпечення необхідних умов зберігання та транспортування відповідно «холодового ланцюга» Державна Установа «Кіровоградський обласний центр контролю та профілактики хвороб МОЗ» здійснює розподіл та поставку всіх необхідних вакцин спеціальним авто-рефрижератором до закладів охорони здоров'я області.

У Кіровоградській області постійно функціонують:

- □ 31 пункт профілактичних щеплень для рутинної імунізації – в усіх ЦПМСД.
- □ 27 пунктів (ФОП).
- □ 101 пункт щеплень вакцинації від COVID-19.
- □ 3 Центри масової імунізації:
м. Світловодськ, м. Знам'янка, м. Бобринець.

- □ Мобільний пункт щеплення (автобус).
- □ Вакцинальний пункт щеплення (тролейбус).

На медичному обслуговуванні від 0 до 18 років знаходиться 152 249 дітей (від 0 до 5 рр. – 35 051), дорослого населення 654 830 осіб.

Проведення ДЗІ проти кашлюку, дифтерії та правця в Кіровоградській області

На особливому контролі медичних працівників всіх форм власності інформаційно-роз'яснювальна робота серед батьків, які відмовляються від щеплень, щодо важливості проведення вакцинації.

Забезпечується адресне (цільове) інформування внутрішньо переміщених осіб, щодо необхідності вакцинації проти кашлюку, дифтерії та правцю.

Проведення додаткових заходів з імунізації (ДЗІ) проти кашлюку, дифтерії та правця в Кіровоградській області

Станом на 30.10.2024 починаючи з 01.07.24 року в Кіровоградській області щеплено:

- **4 458** дітей від 1 до 6 років 11 місяців 29 днів, що складає **58,9%** (план 7564)
- **1 092** дітей 7 років та старше, що складає **99,1%** (план 1102)
- **10 077** дорослі особи, що складає **48,6%** (план 20726)

Реалізація плану проведення додаткових заходів з імунізації населення (ДЗІ) проти кашлюка, дифтерії та правця в Кіровоградській області (2024 р.) серед здобувачів освіти Кіровоградської області

Державна установа «Кіровоградський
обласний центр контролю та профілактики
хвороб МОЗ України»

Надія Оперчук

Кропивницький, 2024

